

Riitta Lemmetyinen, Akasia-säätiö

Luento STI:ssä 22.10.07

HENGELLINEN VALLANKÄYTTÖ SEURAKUNNASSA

Vallankäytöstä yleensä

Joulun alla erään kirkon etuosaan pantiin seimiasetelma: Joosef, Maria ja Jeesus-lapsi. Jossain vaiheessa Joosef katosi. Kukaan ei tiennyt minne. Sitten katosi Maria. Jo nyt on kumma. Ei niillä ollut rahallista arvoa. Sitten seimeen ilmestyi kirje: ”Jeesus, jos en tänäkään vuonna saa polkupyörää, et näe vanhempiasi enää koskaan.” Siinä oli pieni vallankäyttäjä. Kontekstikin oli sama, mistä tällä luennolla puhumme: seurakunta. Mutta ennen kun siirrytään sinne, muutama sana yleisesti vallankäytöstä.

Media kertoo lahjonnasta. *Rahalla* on päästy valtaan liike-elämässä tai politiikassa. Lahjomiseen turvautuvat myös monet isovanhemmat, jotka ostavat lastenlastensa huomiota antamalla heille huomattavia rahasummia. Millaisesta summasta me olisimme tiukan paikan tullen ostettavissa? Joskus on hyvä miettiä.

Entä *tieto*? Sekin on valtaa. Ei vain tiedemaailmassa. Keski-ikäinen, mukava nainen oli uskollinen esirukoilija. Siitä, mitä hän suorasti tai epäsuorasti kuuli eri ihmisten elämäntilanteista, hän puhui Jumalalle. Mutta tähän se ei jäänyt. Rukoilijan tiedoille tuli yhtäkkiä muutakin käyttöä, jota tämä auliisti jakeli. Nainen huomasi, että sitä kautta voi päteä ihmissuhteissa.

Entä *ajatusmaailmamme*? Vaikutamme vahvasti silläkin niin toisiin kuin itseemme. Anekdootti kertoo miehestä, joka meni naapuriin lainaamaan kirvestä. Tuskin hän on lähtenyt kotoa, kun mieleen tulee, että jos naapuri vaikka muistaa, miten kauan tämä joutui viimeksi odottamaan lainaamaansa kirvestä. Naapuri onkin näyttänyt viime aikoina kummalliselta. Se ei varmaan lainaa mitään enää mielellään, mies jatkoi ajatuksenkulkuaan. Uskomatonta, miten pitkävihainen naapuri on. Itseään sen pitäisi katsoa peilistä. Mikä se oikeastaan kuvittelee olevansa? Kirvestä hakeva joutuu yhä enemmän ajatustensa vangiksi. Kiihtyneessä mielentilassa hän lopulta soittaa ovikelloa ja karjaisee mitään aavistamattomalle naapurilleen: ”Sen sun kirvees sä voit kyllä pitää itelläs.”

Ajatukset kietoutuvat helposti *tunteisiin*. Lopputulos näkyy käytöksessä. Lapset alkavat itkeä saadakseen tahtonsa läpi. Aikuinen purskahtaa itkuun saadakseen laupiaamman kohtelun kuin mitä muuten voisi odottaa. Kyyneleet ovat vesivoimaa.

Oiva vallankäytön väline on myös toisen *syylittäminen*: ”Jos todella olisit ystäväni...” ”Sinä lyöt vielä naulan arkkuuni.” ”Tällaista en ikinä olisi sinulta odottanut.” ”Luulin, että sinä ainakin autat minua.”

Vallasta voi olla kyse myös *imartelussa*: ”Kukaan ei osaa tehdä tätä niin kuin sinä.” ”En tiedä, miten työpaikalla ylipäätään selvittäisiin ilman sinua.”

Valtaa voi siis käyttää lukuisin eri tavoin. Siihen liittyy jokin suhde. Suhteessa johonkin ihmiselle tarjoutuu mahdollisuus toteuttaa omaa tahtoa myös toisten tahtoa vastaan. Valta on kaikkialla läsnä. Se pukeutuu mitä erilaisimpiin *rooleihin*.

Mieleeni tuli tässä yhteydessä hauska ja samalla kipeä kuvaus, jossa erään seurakunnan kirkkoherra analysoi työyhteisöään: ”Meillä on seurakunnassa eturivin viulisti. Hän soittaa ykkösviulua joka paikassa. On pari ei-teologia, jotka ottavat teologin roolin, heillä on kaikkeen raamatunkohta valmiina. On maalari. Heti kun tulee ongelma, hän alkaa peitellä sitä. Meillä on yksi arkeologi. Vain vanhat tavat ja perinteet ovat pyhää, ei sitten mikään muu. On siivooja. Hän kokee olevansa seurakunnan kaikkiin sotkuihin syyllinen ja pysyttelee siksi taka-alalla. Ja toimitusjohtaja, joka on tottunut ripeisiin ratkaisuihin, ja siitäkö muut stressaantuvat. On muutama toimittajakin. Heti kun on joku mielenkiintoinen uutinen, se leviää julkiseen tietoisuuteen ennätysajassa.

Raha, tieto, ajatusmaailma, tunteet, syyllistäminen, imartelu, erilaiset roolit, ym. eivät kuvioista häviä, kun puhumme hengellisestä vallankäytöstä. Niiden ylle puetaan vain sopiva hengellinen kuosi.

Olen itse kokenut tätä vallankäyttöä runsain määrin. Olen ollut 19 vuotta saksalaisen Evankelisen Mariasisarkunnan jäsen. Luostarissa oli armolahjoja. Etenkin profetoimisen lahja oli ahkerassa käytössä. Sisarille annettu opetus pohjautui paljolti profetioihin.

Luostarielämän jälkeen opiskelin teologiaa. Samalla tarjoutui mahdollisuus hakea vastauksia ja työstää koettua. Olen kirjoittanut kokemuksistani kaksi kirjaa: *Kun luostarin muurit murtuvat* ja *Uskolla alistetut – matkalla eheyteen*.

Hengellinen vallankäyttö

Mitä on hengellinen vallankäyttö? Otan Raamatusta esimerkin. Apostoli Johannes kuvaa kirjeessään seuraavaa tilannetta: ”Kirjoitin muutaman sanan seurakunnalle, mutta Diotrefes, joka mahtailee sen johtajana, ei pidä meitä missään arvossa. Siksipä minä sinne tultuani aionkin huomauttaa hänelle siitä, mitä hän oikein tekee levittäessään meistä pahoja puheita. Eikä hänelle sekään riitä. Hän kieltäytyy itse ottamasta veljiä vastaan, estää niitä, jotka haluavat sen tehdä, ja jopa erottaa heitä seurakunnasta” (3. Joh. 9-11).

Kirjoitin seurakunnalle	1. Seurakuntalaiset olivat huolissaan. Apostoli otti asian vakavasti
Mutta Diotrefes mahtailee sen johtajana	2. Seurakunnan johtaja on yksinvaltiainen, joka ei suvaitse rinnalle toisia
ei pidä meitä missään arvossa	3. Halveksii muita, ei kestä kritiikkiä
Siksipä minä sinne tultuani aionkin huomauttaa hänelle, mitä hän tekee	4. Diotrefes tietää kyllä asian, mutta ei välitä
Levittäessään meistä pahoja puheita	5. Panettelee uskonveljiä
Eikä sekään hänelle riitä	6. Tarttuu uusiin vallankäytön välineisiin

Hän kieltäytyy ottamasta veljiä vastaan, estää niitä, jotka haluavat sen tehdä	7. Muodostaa liittoutumia
ja jopa erottaa heitä seurakunnasta	8. Harjoittaa seurakuntakuria veljiensä vastaan

Mitä Diotrefes on toiminnassaan tehnyt? Hän on ylittänyt seurakunnassa hänelle annetut rajat. Vallan väärinkäyttö on aina rajaloukkaus.

Valtakuntien, kaupunkien tai tonttien välillä on rajoja. Muurit, aitaukset, kivet ja istutukset markkeeraavat, missä minun puutarhani loppuu ja missä naapurin alkaa. Meillä on ovia: Pihaovi, ulko-ovi, huoneen ovi. Ulkopuoliselle ne kertovat, mikä on yksityisyyttäni. Jos haluan, että tulet sisälle, kutsun sinut. Rajojen tarpeellisuus on selvä. Emme ihastu ihmisestä, joka tulee kutsumatta sisään.

On seksuaalisuuteen liittyviä rajoja. Missä näitä rikotaan, toinen haavoittuu. On omaisuuteen tai oikeuksiin liittyviä rajoja. On hengellisyyteen kuuluvia rajoja. Seurakunnalle on annettu tietty tehtävä ja vastuu. Toimijoilta Jumala edellyttää, että tehtävät suoritetaan hänen mielensä mukaisesti. Rajat on piirretty Jumalan sanaan.

Diotrefes meni annettujen rajojen yli. Hän oli itsevaltiasta johtaja. Valtaan hän oli päässyt käyttämällä seurakuntalaisiaan hyväksi. Vapaaehtoisesti he eivät olleet antaneet siihen lupaa. Diotrefes laiminlöi seurakuntalaisten tarpeet, mutta tyydytti heidän kustannuksellaan omiaan. Tämän esimerkin valossa voimme sanoa, että hengellistä vallankäyttöä on:

- kun joku käyttää hengellistä asemaa väärin ja alistaa muita
- kun joku tyydyttää omia tarpeitaan Jumalan tai uskonnon nimissä
- kun joku opettaa hengellisiä asioita tavalla, joista koituu toisille vahinkoa: aineellista, henkistä tai hengellistä. Asianosaiselta viedään mielipide, aikaa, rahaa, oikeuksia, terveys, ammatti jne.

Seurakunnasta on tullut valtaa himoitsevalle paikka, jossa pääsee toteuttamaan itseään. Sen ulkopuolella valtaa pitävällä ei välttämättä ole mitään sanottavaa.

Mikään järjestö eikä kukaan johtaja mainosta toimintaansa näin: ”Haluatko maistaa jotain hengellisestä vallankäytöstä? Tule mukaan, meillä se onnistuu.”

Silti vallankäyttöä esiintyy vaikka kuinka paljon. Etenkin karismaattisuuden nimissä toimivaa hengellisyyttä on arvosteltu tämän kaltaisesta. Onko siihen aihetta, siitä voimme keskustella.

Karismaattisuuden viehätysvoima

Karismaattinen liike on maailmalla parhaiten leviävä kirkkokunta. Se eroaa edukseen. Kun kirkossa kuulijalle tarjoillaan laulut, rukoukset ja saarna valmiina penkkiin, uusissa seurakunnissa ihmiset ovat tässä aktiivisesti mukana. Kirkossa voi käydä 10 vuotta kohtaamatta aidosti muita, karismaattinen seurakunta tarjoaa yhteisöllisyyttä, lämpöä, välittämistä. Kun kirkossa lauletaan laahaamalla virsiä, siellä saksofoni soi ja ylistys kuuluu vielä lähikorttelissakin. Moni on kertonut kohdanneensa Jumalan vasta siellä, parantunut sairaudestaan, oppinut uusia asioita ja saanut uskollen vahvistusta. Hyvä näin.

Aidon jumalaetsinnän ohessa karismaattisen hengellisyyden suosiota on lisännyt ihmiselle luontainen uteliaisuus. On hienoa kun jonkun ilmoituksen kautta saa tietää asioita, joista ei ole ennen kuullut. Tai saa tunne-elämään yliluonnollisia kokemuksia, oppii kuuntelemaan Jumalaa tai näkemään näkyjä.

Kuuntelin jokin aika sitten nimekkään karismaatikon puhetta. Meneillään oli iso konferenssi. Ympärilläni oli sadoittain opetukseen uppoutuneita kuulijoita. Tajusin jälleen kerran, mikä vastuu on julistajalla. Hän ohjaa opetuksellaan ihmisten jumalasuhdetta, ei yhtään vähempää. Puhe sai aplodit. Jumalan voima ja kyky tehdä ihmeitä oli jälleen kerran tuotu esille. Synnistä ei puhuttu mitään. Ei sinä päivänä eikä seuraavana. Eikä armosta. Miksi ei - vastauksen sain kirjaöpöydältä. Myynnissä oleva kirja kertoi uskovan uudesta identiteetistä. Kun Jeesus tulee uskon kautta ihmiseen, hän muuttuu uudeksi luomukseksi. Ihminen ei enää ole syntinen vaan vanhurskas - kokonaan tässä ja nyt.

Uskon merkitys oli puheissa keskeinen. Se oli kuin itsenäinen suure Jumalan rinnalla. Jumala häipyi taustalle, sijalle tuli uskova ihminen: Mitä hänen uskonsa saa aikaan. Uskovalla on auktoriteetti, hän voi käskää sairauksia, pahoja voimia, heikkoutta ja sielunvihollista. Usko ei ole niinkään luottamusta Jumalaan vaan hengellistä itseluottamusta.

Olisin mielelläni omistanut puhujien loistavasta itsetunnosta jotain. Heillä ei ollut mitään epäilyjä siitä, ettei Jumala puhu heidän kauttaan tai tee ihmetekoja.

Yksi merkittävä itsetunnon ylläpitäjä on monen karismaatikon kolmijakoinen ihmiskäsitys. Ihminen on henki, hänellä on sielu ja hän asuu ruumiissa. Uudestisyntymisessä henki puhdistuu, jumalallistuu. Jumalan ja uskon avulla tuo täydelliseksi tullut henki kulkee nyt läpi ruumiin ja sielun. Tämän jälkeen voi kokea sielun ja ruumiin paranemisen.
God is a spirit. Man is a spirit. They belong to the same class of being. Man's spirit is the real man. (E.W.Kenyon, The Hidden Man).

Syntiinlankeemus on monelle karismaatikolle vastenmielinen ajatus. Tiettyjen raamatunkohtien yli hypätään kernaasti: *"Tiedänhän, ettei minussa, nimittäin minun turmeltuneessa luonnossani, ole mitään hyvää. Tahtoisin kyllä tehdä oikein, mutta en pysty siihen"* (Room.7:18). Pahuus ei olekaan peräisin ihmisen sisimmästä - se tulee ulkopuolelta, demoneilta. Siksi niitä vastaan taistellaan.

Sielunhoitajilla oli konferenssissa kysyntää. Siihen koulutetut ihmiset olivat ihailtavalla tavalla valmiit palvelemaan yötä myöten. Koulutus tuli seurakunnan taholta. Heitä oli opetettu kuuntelemaan Hengen ääntä. Hengeltä he saivat tiedon sanoja, profetian tai konkreettisia ohjeita toimia. On myönteistä, jos sielunhoidossa korostetaan Hengen ulottuvuutta, jos odotetaan Jumalalta lohdutusta ja johdatusta. Mutta Hengen äänen kuuntelemiseen pyrkiminen altistaa herkästi epäterveelle vallankäytölle. Sielunhoitaja saattaa tulkita omatkin ajatuksensa, toiveensa ja käsityksensä Jumalalta tulleiksi. Apua hakeva ei uskalla kyseenalaistaa mitään. Vaikka tilanne synnyttäisi hänessä pelkoa ja ahdistusta, hänen on vaikea kertoa asiasta kolmannelle, sillä silloin pitää kertoa myös arka oma elämäntilanne.

Joku ajattelee mahdollisesti: Minuun ei ainakaan käytetä mitään hengellistä valtaa. Olen valveutunut, olen opiskellut teologiaa ja saanut dogmatiikan luennolla Eero Huoviselta purkkaa sekä ohjeistuksen: Purematta ei kannata mitään niellä. Elämä on kuitenkin monimuotoisempaa kuin

hyvät ohjeet. Aina on asioita, jotka näyttävät ja tuntuvat tosi hyviltä ja sopivat elämäntilanteeseeni. Kun minulle niitä tarjotaan, ei tule mieleen, että ne pitäisi ensin ottaa ”hampaisiin”.

Toin mukaan tälle luennolle korillisen palloja. Jollekin tulee assosiaatio - aivan oikein - lapsena tehty Ruotsin matka. Pallot ovat aitoja pallomeripalloja. Harva lapsi empii nähdessään pallomeren loiston: Tuonne en halua. Käy pikemminkin päinvastoin. Värikkäät pallot houkuttelevat heittäytymään niiden keskelle koko painolla.

Samalla lailla ihmisiä houkutellaan uusiin seurakuntiin. Muistan konferenssissa olleen tuntemattoman ihmisen lausahduksen: ”Täällä olen saanut, mitä muualta en ole löytänyt.” Toisin sanoen täällä on elämää, iloa ja väriä. Otan muutamia ”väriläisiä” konkreettisesti esiin.

Punainen pallo

Punainen on rakkauden väri. Rakkaus Jeesukseen on teema, joka sävyttää karismaattista julistusta. ”Asetu Jumalan rakkauden virtaan. Jos rakkaus on mukana, tiesi on oikea. Jumalasuhteesi on rakkaussuhde. Se tuo sinulle jännittävän elämän.” Lauseet olivat muistiinpanojani edellä mainitusta konferenssista. Kenellä on varaa tai halua torjua mahdollisuus päästä kokemaan rakkautta?

Rakkaus ei kuulosta vallankäytöltä tippaakaan. Mutta jos syventyy teemaan tarkemmin, hyvät tunteet ja ylevät kokemukset harvenevat. Milloin rakastan Jumalaa tarpeeksi? En milloinkaan. Mutta silloinhan suhde Jumalaan on aina epäkunnossa. Omatunto todistaa ihmisen syylliseksi ja väärä vallankäyttäjä voi aina moittia seurakuntalaisiaan rakkauden puutteesta, joka ilmenee liian vähäisenä osallistumisena, uhraamisena, kuuliaisuutena. Rakkaudesta tehdään piiska.

Sininen pallo

Sininen - taivaan väri. Moni kertoo kokeneensa karismaattisessa seurakunnassa taivashetkiä. Totta on, että siellä kokemuksille ja ihmisen tunteille annetaan runsaasti tilaa. Sekin on totta, että julistajille kokemuksista tulee heidän hengellisen opetuksensa pääasiallinen sisältö. Seurakuntalaiselle tulee taas jatkuva tarve tuntea jotain, jotta voi olla varma Jumalasta, uskosta tai pelastuksesta.

Seurakunnan johtajat ovat innoissaan saamastaan taivaallisesta näystä. Yrityselämästä otettu käsite: ”Think big” sopii näkyyn kuin naulankantaan. Jumala on tekevä kauttamme valtavia asioita. Toimintamme muuttaa kirkkohistoriaa, uskovat uudistuvat, jumalattomat kääntyvät, pimeyden vallat vapisevat. Meidän kauttamme koko maailma evankelioidaan. Raamatusta tälle löytyy sopiva vertailukohdekin: *”Minä teen sinusta suuren kansan ja siunaan sinua, ja sinun nimesi on oleva suuri ja siinä on oleva siunaus...kaikille maailman kansoille”* (Abrahamin näky, Gen. 12).

Oliko Abrahamilla joku näky? Ei, mutta Jumalalla kylläkin. Abraham ei kehittänyt strategiaa, miten hänen kauttaan maailma tulisi siunatuksi. Vain Jumala ajatteli suuria ja hänellä oli strategia, miten kaikki kansat tulevat siunatuiksi. Abrahamilta Jumala odotti vain yhtä, sydämen uskoa ja kuuliaisuutta.

Kun ajattelen omaa menneisyyttäni, jossa näky toisensa jälkeen ohjasi luostarin johdon ajattelua, totean, että ”näky-teologia” tarjoaa yhden edun: Kun jo tietää, mitä haluaa, ei tarvitse alinomaa kysellä Jumalalta, missä tie menee, näyn valtaama tietää sen jo. Pitää olla vain tehokas. Tehokasta taas on kaikki se, mikä palvelee näkyä.

Oranssi pallo

Muistatko oranssin vallankumouksen? Se aiheutti muutama vuosi sitten muutoksia Ukrainassa ja nousi jälleen esiin maan parlamenttivaaleissa. Yhden suunnan kannattajat erottautuivat joukosta oranssin värisellä kaulaliinalla.

Ajattelen erästä keskusteluani karismaattisen seurakunnan jäsenen kanssa. ”Oletko kokenut Pyhän Hengen täyteen?” hän kysyi. En, en ainakaan sellaista kuin hän. ”Koetko rukoillessa jotain erityistä?” Enpä juuri. ”Ehkä sinulla ei olekaan Pyhää Henkeä!” Vastustin näkemystä. Keskustelukumppanini asenne minuun oli selvä: Sinulla ei ole oranssia kaulaliinaa. Et kuulu joukkoon. Olet huonompi kristitty.

Tämän tyyppistä kristillisyyttä vaani paremmuuden tunne. Johtajan tai ryhmän erityiset kokemukset ovat merkkejä siitä, että heille on annettu jotain enemmän. Erityinen tehtävä, asema, auktoriteetti, lahjoja. He ovat hengellisyydessä eliittä.

Vihreä pallo

Vihreä on kasvun väri. Symboloikoon se siis tätä tärkeää aihetta, kristityn kasvua. Harva oppii siitä jotain teologisessa tiedekunnassa. Mutta eikö se ole tärkeä aihe, jos papiksi aikoo? Karismaattisuus tarjoaa jotain aitoon puutteeseen. Ihmistä otetaan kädestä ja opetetaan, miten voi kasvaa kristittyinä. Sama asia viehätti minua nuorena luostariyhteisössä. Siellä sai selvät hengellisen elämän ohjeet. Yhtä asiaa painotettiin, ja sama on tärkeää myös karismaattisessa opetuksessa, nimittäin se että kasvun avain on itsensä antaminen, uhraaminen.

Yhtenä vuonna kukaan sisar ei saanut pitää kesälomaa. Vaikka loma oli vain viikon mittainen, se merkitsi paljon. Sai matkustaa johonkin luostarin omistamista taloista Etelä-Saksassa tai Sveitsissä ja olla omissa oloissaan. Perustelu loman peruutukselle oli näky armonajan loppumisesta. Oli mahdollista, että seuraavana vuonna kristillistä työtä ei enää voisi tehdä. Siksi piti nyt painaa täysillä - tauotta. Taistelin sisimmässäni uutisen kuultuani. Tämäkin vielä. Muutenkin jo tehtiin niin paljon töitä. Sitten sain neuvon. Se tuntui vastaansanomattomalta. Kristitty ihminen ajattelee aina ensi sijassa toisia ihmisiä, ei itseään. Hän iloitsee antaessaan itsensä toisten hyväksi, niin kuin Jeesuskin teki. Jos uhraaminen ei suju, ongelma johtuu omasta itsekkyydestä.

Konferenssista muistan opetuksen, jossa sanottiin, että itsekkyyden voittamisessa yksi lääke on tehokas, rahakukkaron tyhjentäminen. Jos nyt ei ollut tarpeeksi rahaa mukana, sai täyttää tilisiirtolomakkeen tai tehdä kirjallisen lupauksen myydä jokin kodin arvoesine. Näitä ihmisiä ohjattiin tiettyyn jonoon. Katsellessani sitä en voinut olla ajattelematta, kuinka moni siihen tuli syyllisyyden ajamana. En kelpaa kristittyinä, jos en anna.

Totesimme, että hengellistä vallankäyttöä on, kun joku opettaa hengellisiä asioita tavalla, joista koituu toisille vahinkoa, aineellista, henkistä tai hengellistä. Kun joku käyttää hengellistä asemaa väärin ja alistaa muita. Näin tilaisuudessa tapahtui, mutta se saatiin näyttämään vain hyvää tarkoittavalta.

Keltainen pallo

Miettiessämme karismaattisen kristillisyyden valovoimaa, jota keltainen pallo symboloi, on se eittämättä kaipaus kokea jotain Apostolien teoista ja alkuseurakunnan kristillisyydestä: Jumalan voimasta, ihmeistä, rukousvastauksista, evankeliumin eteenpäinmenosta. Karismaattisuus tarjoaa vahvaa näyttöä, henkilökohtaisia kokemuksia. Samanaikaisesti kansankirkon lamppu himmenee, julistus latistuu, ihmiset lähtevät.

Mitä valovoimainen kokemus voi olla, siitä seuraava sitaatti karismaattiseen kokoukseen osallistuneelta: *”Seminaarien aikana tajusin, millainen epäluulo minussa oli ja vastarinta. Minua ohjattiin tekemään antautumisen ensi askel. Tajusin, että jos haluan antaa elämäni Jeesukselle, pitää antaa kaikki. Mitään ei ole enää käsissäni, ei oikeuksia, ei ansioita eikä edes omaa itseä. Jeesus tulee lahjoittamaan itsensä minulle, ja hänen tulee olla kaikki kaikessa. Sitten tapahtui jotain epätavallista. Yhtäkkiä olin tietoinen Jumalan läheisyydestä. Valtava ennen kokematon rauha laskeutui ylleni. Koin itseni korkean laajan tilan kaltaiseksi. Tästä lähtien uskoni on elänyt syvästä kokemuksesta. Enää en tarvitse kirjaviisautta. Kaiken mikä minua tämän jälkeen on ahdistanut, huolet, syyllisyys ja epävarmuus, sen olen jättänyt Herralle.”*

”Tästä lähtien uskoni on elänyt syvästä kokemuksesta.” Karismaattisuus tarjoaa jotain siihen, missä kristillinen usko on haavoittuvimmillaan, kun uskomme näkymättömään, joka ei vielä ole toteennäytetty. Se haastaa tavoittelemaan kokemuksia. Niistä tulee jumalasuhteen mittari. *”Enää en tarvitse kirjaviisautta.”* Raamattu jää toisarvoiseksi. Oma kokemus on Raamatun tulkinnan avain. Mikä alleviivaa kokemuksesta, on hyvää, muu jää syrjään. Yksittäisiä raamatunlauseita otetaan todistamaan oma näkemys tai opetus oikeaksi.

Hengellinen vallankäyttö muokkaa myös raamatullisia käsitteitä uusiksi.

- Jumalan valtakunta. Se tarkoittaa omaa seurakuntaa tai liikettä.
- Kapina. Raamatussa sillä kuvataan ihmisen kapinaa Jumalaa tai hänen käskyjensä vastaan. Nyt se on jonkun rehellinen mielipide tai poikkeava ratkaisu. Ihminen kapinoi.
- Parannus. Se on jotain, joka hyväksytään tehdyksi vasta, kun tulos näkyy ihmisen käytöksessä.
- Anteeksianto. Raamatussa siihen liittyy uusi alku, jotain paranee. Nyt vaaditaan antamaan anteeksi ilman että selvitetään, missä menttiin vikaan. Tällainen anteeksianto tarkoittaa altistumista seuraaviin vallan väärinkäytöksiin ilman että tehdään vastarintaa.
- Usko. Kun uskoo, paranee. Kun uskoo, uhraa. Kun uskoo, näkee ihmeitä.
- Antautuminen. Odotus, että jäsenet antautuisivat 100%:sesti seurakunnan käyttöön, perheen ja oman hyvinvoinnin kustannuksellakin.

Raamatullisten käsitteiden uudelleenmuovautuminen tapahtuu pikku hiljaa huomaamatta. Sanoja irrotetaan niiden asiayhteydestä. Raamatussa on kehotuksen sanoja. Tarkkaavainen lukija huomaa, että kehotukset lausutaan usein lisäämällä niihin tärkeä asiayhteys: Jeesuksessa Kristuksessa. Kristus minussa haluaa auttaa, palvella, rakastaa, armahtaa ja antautua.

Mitä jos tämän värikkään kristillisyyden keskellä seurakunnan jäsen alkaa esittää itselleen kysymyksiä? Miksi en ole saanut tärkeitä hengellisiä kokemuksia? Miksi en pysty vastaamaan minuun kohdistettuihin odotuksiin? Miksi minulla ei ole sitä uskon määrää, jonka sanottiin olevan tarpeen, että paranen? Mieleen nousee epäilyä ja poikkeavia näkemyksiä. Seurakunnassa on alleviivattu sielunhoidollisen keskustelun mahdollisuutta. Nyt on syytä hakeutua seurakunnan tai järjestön johtajan luo.

Muistan oman keskustelun luostarin johtajan luona. Olin henkisesti tullut voimieni rajoille, uupunut jatkuvien vaatimusten ja suorituspainoiden alle. Uskalsin esittää epäileviä kysymyksiä koskien hänen opetustaan ja kokemuksiaan. Voisiko hän ymmärtää? Tapahtui jotain odottamatonta. Valovoimaisen yhteisön sisältä eteeni vyöryi musta pallo. Miten voin arvostella johtajaa? Hän on Jumalan voideltu. Minähän kosken itseensä Jumalaan!

Musta pallo

Musta pallo – sitä ei ole pallomeressä.

Sitä ei voi olla meidän seurakunnassamme. Tämä illuusio on paljolti syynä siihen, miksi hengellinen vallankäyttö muhii ja kukoistaa. Mitä ei voi olla, sitä ei myöskään tunnusteta. Tämän lisäksi nöyryyden ajatellaan merkitsevän sitä, ettei uskovaisella voi olla pahoja aikeita. Voimakas asioitten harmonisoiminen on hengellisissä piireissä yleistä.

Sattuiko teistä joku katsomaan TV-dokumentin Jim Jones yhteisöstä? Olosuhteet vaikuttivat paratiisimaisilta. Yli 1000 ihmistä oli sitoutunut toimintaan. He antoivat elämästään ylistäviä lausuntoja. Kerran paikalle tuli osavaltion kuvernööri toimittajien kanssa. Pitihän yhteisöstä ja johtajasta saada omakohtainen tuntuma ja välittää tietoa maailmalle. Kuvernööri kiitteli johtajaa tehdystä työstä, ylisti yhteisön aikaansaannoksia. Joku yleisön joukosta kuiskaa seurueen jäsenelle oman pahan olonsa: Täällä kärsitään, eletään alistettuina. Auttakaa meitä. Viesti etenee kuvernöörille, joka ottaa sen puheeksi Jonesin kanssa. Johtajan sympaattisuus kaikkoo. Kuvernöörin eteen vierii musta pallo. Hän ja seurue kahta lukuun ottamatta ammutaan kuoliaaksi. Sen jälkeen kaikille yhteisön jäsenille jaetaan myrkkynuomaa. Tapahtuu joukkomurha.

Hengellisen vallankäytön todellinen olemus paljastuu usein vasta, kun se joutuu kohtaamaan sille osoitettuja kysymyksiä ja kritiikkiä. Tai kun tarkastellaan, millä lailla seurakunnan tai liikkeen johto kohtelee yhteydestään eronneita jäseniään.

Jones ei kestänyt kritiikkiä, sisarkunnan johtaja ei kestänyt, eikä Diotrefes, josta Johannes kirjoitti. Mutta eikö Jumalan palvelijan pitäisi? Kuka voi väittää itsestään, ettei erehdy tehdessään päätöksiä tai käyttäessään armolahjoja? Raamattu kehottaa järjestään arviomaan profetioita ja julistusta. ”*Valvo itseäsi ja opetustasi...Silloin pelastat sekä itsesi että ne jotka kuulevat sinua*” (1Tim.4:16).

Mutta eikö aina voi keskustella? Jos kritiikki ei kaikessa osu oikeaan kohteeseensa, voihan sitä kuitenkin pahoitella niitä asioita joita oikeudenmukaisesti kritisoidaan. Näin asiat saadaan selvitettyiksi. Vaan ei, näin ei tapahdu. Syykin on selvä. Kun johtaja esiintyy auktoriteetilla, jossa hän on Jumalan valittu ase, kanava ihmeille, Jumalan äänitorvi tai herätyksen kantovoima, tämä asema saisi merkittävän kolauksen. Kuka häneen sitten uskoo? Siksi anteeksi pyydetään harvoin, jos ollenkaan.

Kerroin alussa seimestä, johon pantiin kirjelappu. Luostarissa seimeen pantiin lappu Uuden Vuoden aattona. Jokainen sisar kirjoitti lappuun rukousaiheensa tulevalle vuodelle. Joku aika sitten löysin kopion tällaisesta lapusta, päivätty 1.1.1982. Yksitoista vuotta olin tuolloin ollut luostariyhteisön jäsenenä. Olin saanut opetusta niistä ihmeellisistä kokemuksista, joita on olemassa, jos vain jaksaa kilvoitella ja antautua. Kylmät väreet menivät läpi kun luin, mitä silloin olin kirjoittanut: *Hyvä Jumala, anna minulle jostain varmuus syntien anteeksiannosta. Onko sitä, ja jos on, niin milloin se koskee minua?*

Valovoimaisen kokemukristillisyyden keskellä kärsin omasta riittämättömydestäni. En ollut päässyt rakkauden virtaan. Kun muut todistivat päässeensä taivasta lähemmäksi, minulta taivas kaikkosi. Uskoin, etten koskaan pääse sinne. Nyt jäi enää yksi rukouspyyntö: Onko armoa? Onko olemassa syntien anteeksiantamus?

Takaisin keskustaan

Esillä tulleessa hengellisyydessä on kyse samasta kuin Oslon liikennelaitoksen kylteissä, joilla se ohjaa autoilijaa: **VÄLTÄ KESKUSTAA!**

Tällainen hengellisyys välttää keskustaa. Se *ei* ohjaa ihmistä näkemään, mitä Jumala on tehnyt Kristuksessa. Sen sijaan se nostaa keskipisteeksi ihmisen, hänen kilvoittelunsa ja hengellisen kokemuksensa, ihmeet, näyt, profetiat ja rukousvastaukset.

Paavali ohjasi uskovia takaisin keskustaan: *”En halunnut tietää teidän luonanne mistään muusta kuin Jeesuksesta Kristuksesta, en muusta kuin ristiinnaulitusta Kristuksesta.”* (1Kor. 2:2). Ei, vaikka olisi voinut aloittaa kirjeensä sanoilla: *”Terveisiä kolmannesta taivaasta...”*

Teologiystäväni luo tuli taannoin eräs johtava karismaatikko. Hänen vaimonsa oli menehtynyt syöpään. Sitä ennen vaimon puolesta oli rukoiltu ja uskottu taudin paranevan. Mies kysyi herkän kysymyksen: *”Onko olemassa mitään kärsimyksen teologiaa?”* ”On”, vastasi ystäväni, *”muuta teologiaa meillä ei olekaan.”*

Kristitylle on elintärkeää pysytellä keskustassa. Siellä asuu Pyhä Henki. Hänkään ei halua tietää muusta kuin Jeesuksesta Kristuksesta. Linaan Lutheria: *”Niin usein kuin olen löytänyt Raamatusta vähemmän kuin Kristuksen, en ole tullut kylläiseksi. Niin usein kun olen ollut löytävinäni enemmän kuin Kristuksen en ole koskaan ollut köyhempi kuin juuri silloin. Niin näyttää minusta todella, ettei Jumalan Pyhä Henki tiedä enempää eikä edes tahdo tietää enempää kuin Jeesuksen Kristuksen.”*

Joka haluaa kuulla Hengen puhetta ulkopuolella Sanan, kuuntelee viime kädessä itseään, olivatpa Hengen ilmoitukset kuinka ihmeellisiä tahansa.

Mutta Sanassa Pyhä Henki rohkaisee luottamaan Jeesukseen *vastoin omia kokemuksia* riittämättömydestä, syyllisyydestä ja omasta huonoudesta. Korkein hengellinen kokemus on uskoa Jeesukseen. Tässä uskossa liitytään Jumalaan. Jumalasuhte on uskon suhde.

Mitä sitten Jumalan rakastaminen on? Se on sanaan uskomista ja sen noudattamista: *”Joka rakastaa minua, hän noudattaa minun sanaani. Minun Isäni rakastaa häntä, ja me tulemme hänen luokseen ja jäämme asumaan hänen luokseen”* (Joh. 14: 23). Minä en pyri ylös enkä sisälle Jumalan täyteyteen. Hän tulee alas luokseni ja täyttää minut. Tämän hän tekee armosta. Kristityn kasvu on kasvamista tässä armossa.